

Annales

Instituti

Archaeologici

XV - 2019

Godišnjak

*Instituta za
arheologiju*

Nakladnik/Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/Editor's office address

Institut za arheologiju/Institute of Archaeology
HR-10000 Zagreb, Ulica Ljudevita Gaja 32
Telefon/phone 385 (0) 1 6150250
fax 385 (0) 1 6055806
e-mail: iarh@iarh.hr
http://www.iarh.hr

Glavni i odgovorni urednik/Editor in chief

Marko Dizdar

Izvršna urednica/Desk editor

Katarina Botić

Tehnička urednica/Technical editor

Katarina Botić

Uredništvo/Editorial board

Katarina Botić, Ana Konestra, Hrvoje Kalafatić, Daria Ložnjak Dizdar, Saša Kovačević, Bartul Šiljeg, Siniša Krznar;
Mario Gavranović (Austrija), Boštjan Laharnar, Alenka Tomaž (Slovenija)

Izdavački savjet/Editorial committee

Vlasta Begović, Marko Dizdar, Dunja Glogović, Snježana Karavanić, Goranka Lipovac Vrkljan, Branka Migotti,
Kornelija Minichreiter, Ante Rendić Miočević, Tajana Sekelj Ivančan, Tihomila Težak Gregl, Željko Tomičić, Ante Uglešić

Lektura/Language editor

Renata Draženović i Marko Dizdar (hrvatski jezik/Croatian)

Prijevod na engleski/English translation

Marko Maras i autori / Marko Maras and authors

Dizajn/Design

REBER DESIGN

Korektura/Proofreaders

Katarina Botić

Računalni slog/Layout

Hrvoje Jambreč

©Institute of archaeology, Zagreb 2019.

Annales Instituti Archaeologici uključeni su u indeks/
Annales Instituti Archaeologici are included in the index:
Clarivate Analytics services - Emerging Sources Citation Index
SciVerse Scopus – Elsevier, Amsterdam

Ovaj rad licenciran je pod Creative Commons Attribution By 4.0 međunarodnom licencom /
This work is licenced under a Creative Commons Attribution By 4.0 International Licence

SADRŽAJ

Arheološka istraživanja

9 Marko Dizdar

Rezultati istraživanja u Lovasu (zapadni Srijem) – Otkriće rano-latenskoga biritualnog groblja

19 Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar
Gorana Kušić

Sotin Srednje polje – Arheološka istraživanja višeslojnoga nalazišta u Podunavlju 2018.

25 Katarina Botić

Bršadin – Pašnjak pod selom, rezultati arheoloških istraživanja 2018. godine

37 Ivana Ožanić Roguljić
Pia Šmalcelj Novaković
Anita Rapan Papeša
Angelina Raičković Savić
Valentina Mantovani
Hrvoje Kalafatić
Bartul Šiljeg

Aktivnosti i rezultati uspostavnog istraživačkog projekta Život na rimskoj cesti (LRR) (HRZZ, UIP-05-2017-9768) u 2018. godini

41 Marko Dizdar
Daria Ložnjak Dizdar

Rezultati dodatnih zaštitnih arheoloških istraživanja prapovijesnoga nalazišta AN 7A Jagodnjak – Napuštene njive (Baranja)

47 Marko Dizdar
Daria Ložnjak Dizdar

Rezultati zaštitnih arheoloških istraživanja nalazišta AN 3 Petrijevcu – Španice

53 Marko Dizdar

Rezultati zaštitnih arheoloških istraživanja nalazišta AN 5 Petrijevcu – Karaševo 1

57 Daria Ložnjak Dizdar

Rezultati zaštitnih arheoloških istraživanja nalazišta AN 6 Petrijevcu – Karaševo 2

61 Marko Dizdar

Rezultati istraživanja groblja latenske kulture Zvonimirovo – Veliko polje u 2018. godini

CONTENTS

Archaeological Excavations

9 Marko Dizdar

Research results for Lovas (Western Syrmia) – Discovery of an Early La Tène biritual cemetery

19 Daria Ložnjak Dizdar
Marko Dizdar
Gorana Kušić

Sotin Srednje polje – Archaeological excavation of multilayer site in Danube Basin in 2018

25 Katarina Botić

Bršadin – Pašnjak pod selom, results of the archaeological excavations in 2018

37 Ivana Ožanić Roguljić
Pia Šmalcelj Novaković
Anita Rapan Papeša
Angelina Raičković Savić
Valentina Mantovani
Hrvoje Kalafatić
Bartul Šiljeg

Activities and results of the installation research project Life on the Roman Road (LRR) (HRZZ, UIP-05-2017-9768) in 2018

41 Marko Dizdar
Daria Ložnjak Dizdar

Results of additional rescue archaeological excavation of the prehistoric site AN 7A Jagodnjak – Napuštene njive (Baranja)

47 Marko Dizdar
Daria Ložnjak Dizdar

Results of the Rescue Archaeological Excavations of the AN 3 Petrijevcu – Španice site

53 Marko Dizdar

Results of the Rescue Archaeological Excavations of the AN 5 Petrijevcu – Karaševo 1 site

57 Daria Ložnjak Dizdar

Results of the Rescue Archaeological Excavations of the AN 6 Petrijevcu – Karaševo 2 site

61 Marko Dizdar

Research results of the La Tène culture cemetery at Zvonimirovo – Veliko polje in 2018

67 **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Marija Mihaljević

Dolina Babine Grede – istraživanje kasnobrončanodobnoga naselja u Posavini 2018. godine

67 **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Marija Mihaljević

Dolina Babine Grede – Research of the Late Bronze Age settlement in Sava Valley 2018

75 **Juraj Belaj**
Sebastijan Stingl

O arheološkim istraživanjima crkve sv. Luke Evangeliste u Novskoj 2018. godine

75 **Juraj Belaj**
Sebastijan Stingl

Archaeological excavations in the church of St Luke the Evangelist in Novska in 2018

101 **Juraj Belaj**

Arheološka istraživanja lokaliteta Pakrac – Stari Grad 2018. godine

101 **Juraj Belaj**

Archaeological research of the site Pakrac – Stari Grad in 2018

107 **Tatjana Tkalčec**

Arheološka istraživanja na lokalitetu Veliki Zdenci – Crni Lug 2018. godine

107 **Tatjana Tkalčec**

Archaeological research on the site of Veliki Zdenci – Crni Lug in 2018

117 **Branko Mušič**
Igor Medarić
Ivan Valent
Tajana Sekelj Ivančan

Geofizička istraživanja srednjovjekovnoga lokaliteta Kalinovac – Hrastova greda 1

117 **Branko Mušič**
Igor Medarić
Ivan Valent
Tajana Sekelj Ivančan

Geophysical research of the medieval site of Kalinovac – Hrastova greda 1

123 **Siniša Krznar**
Branko Mušič
Igor Medarić
Barbara Horn

Geofizička istraživanja lokaliteta Hlebine – Svetinjski breg 2018. godine

123 **Siniša Krznar**
Branko Mušič
Igor Medarić
Barbara Horn

Geophysical research on the site of Hlebine – Svetinjski breg in 2018

129 **Tajana Sekelj Ivančan**

Arheološka istraživanja lokaliteta Hlebine – Dedanovice

129 **Tajana Sekelj Ivančan**

Archaeological excavations of Hlebine – Dedanovice site

137 **Saša Kovačević**

Gomila u Jalžabetu – hitna zaštitna istraživanja tijekom 2017. i 2018. u okviru podteme A4: Ritual unutar „Strategije znanstvene djelatnosti Instituta za arheologiju 2014.–2019.“

137 **Saša Kovačević**

Gomila in Jalžabet – emergency rescue excavations in 2017 and 2018 within the A4: Ritual subtopic of the “Strategy for the Scientific Research Activities of the Institute of Archaeology 2014–2019”

145 **Tatjana Tkalčec**

Nastavak arheoloških istraživanja cisterne i konzervatorskih radova unutrašnjosti kule burga Vrbovca u Klenovcu Humskom 2018. godine

145 **Tatjana Tkalčec**

Continuation of archaeological research of the cistern and conservation works at the interior area of the keep of the Vrbovec Castle in Klenovec Humski in 2018

153 **Tatjana Tkalčec**

Arheološka istraživanja na srednjovjekovnome arheološkom kompleksu Osijek Vojakovački – Mihalj u 2018. godini

153 **Tatjana Tkalčec**

Archaeological research at Osijek Vojakovački – Mihalj medieval site in 2018

167 **Snježana Karavanić**
Andreja Kudelić

Kalnik – Igrišće – rezultati arheoloških iskopavanja u 2017. i 2018. godini

167 **Snježana Karavanić**
Andreja Kudelić

Kalnik – Igrišće – results of archaeological excavations in 2017 and 2018

173 **Juraj Belaj**
Sebastijan Stingl

Arheološka istraživanja crkve Sv. Martina u Prozorju 2018. godine

173 **Juraj Belaj**
Sebastijan Stingl

Archaeological research of the church of St Martin in Prozorje in 2018

179 **Ana Konestra**
Enrico Cirelli
Gaetano Benčić
Bartul Šiljeg

Istraživanja na Stanciji Blek (Tar – Vabriga/Torre – Abrega): nove spoznaje o srednjovjekovnoj fazi lokaliteta

179 **Ana Konestra**
Enrico Cirelli
Gaetano Benčić
Bartul Šiljeg

Research at Stancija Blek (Tar – Vabriga/Torre – Abrega): new insights in the Medieval phase of the site

187 **Ana Konestra**
Fabian Welc
Anita Dugonjić
Paula Androić Gračanin
Kamil Rabiega
Rafał Solecky
Bartosz Nowacki

Istraživanja projekta „Arheološka topografija otoka Raba“ u 2019. godini na području Lopara: nova saznanja o prapovijesnim i kasnoantičkim lokalitetima

187 **Ana Konestra**
Fabian Welc
Anita Dugonjić
Paula Androić Gračanin
Kamil Rabiega
Rafał Solecky
Bartosz Nowacki

Research within the “Archaeological topography of the Island of Rab” project at Lopar in 2019: new data on Prehistoric and late Antique sites

195 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra
Fabian Welc
Mato Ilkić
Mate Parica

Multidisciplinarni terenski radovi projekta RED u 2018. godini: istraživanja u uvali Plemići (Ražanac)

195 **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra
Fabian Welc
Mato Ilkić
Mate Parica

Multidisciplinary fieldwork within project RED in 2018: research at Plemići bay (Ražanac)

201 **Kristina Jelinčić Vučković**
Emmanuel Botte

Arheološko istraživanje na lokalitetu Novo Selo Bunje na otoku Braču, 2018. godina

201 **Kristina Jelinčić Vučković**
Emmanuel Botte

Archaeological excavation on the Novo Selo Bunje site on the island of Brač, 2018

217 **Marina Ugarković**
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić
Eduard Visković

Arheološka istraživanja rimske vile u uvali Soline na otoku Sveti Klement (Pakleni otoci, Hvar), lipanj 2018. godine

217 **Marina Ugarković**
Ivančica Schrunk
Vlasta Begović
Marinko Petrić
Eduard Visković

Archaeological research of a Roman villa in Soline Bay on the island of St. Clement (Pakleni Islands, Hvar) in June 2018

Terenski pregled

225 Andreja Kudelić
Filomena Sirovica

Sustavni terenski pregled nalazišta Kurilovec – Belinščica u Turopolju

Field Survey

225 Andreja Kudelić
Filomena Sirovica

Systematic field survey of the Kurilovec – Belinščica site in Turopolje

Eksperimentalna arheologija

231 Andreja Kudelić

Znanstveno-edukativni i popularni program: Prapovijesno lončarstvo: interdisciplinarnost i eksperiment

Experimental Archaeology

231 Andreja Kudelić

Scientific-educational and popular program: Prehistoric pottery: interdisciplinarity and experiment

Ostala znanstvena djelatnost Instituta za arheologiju

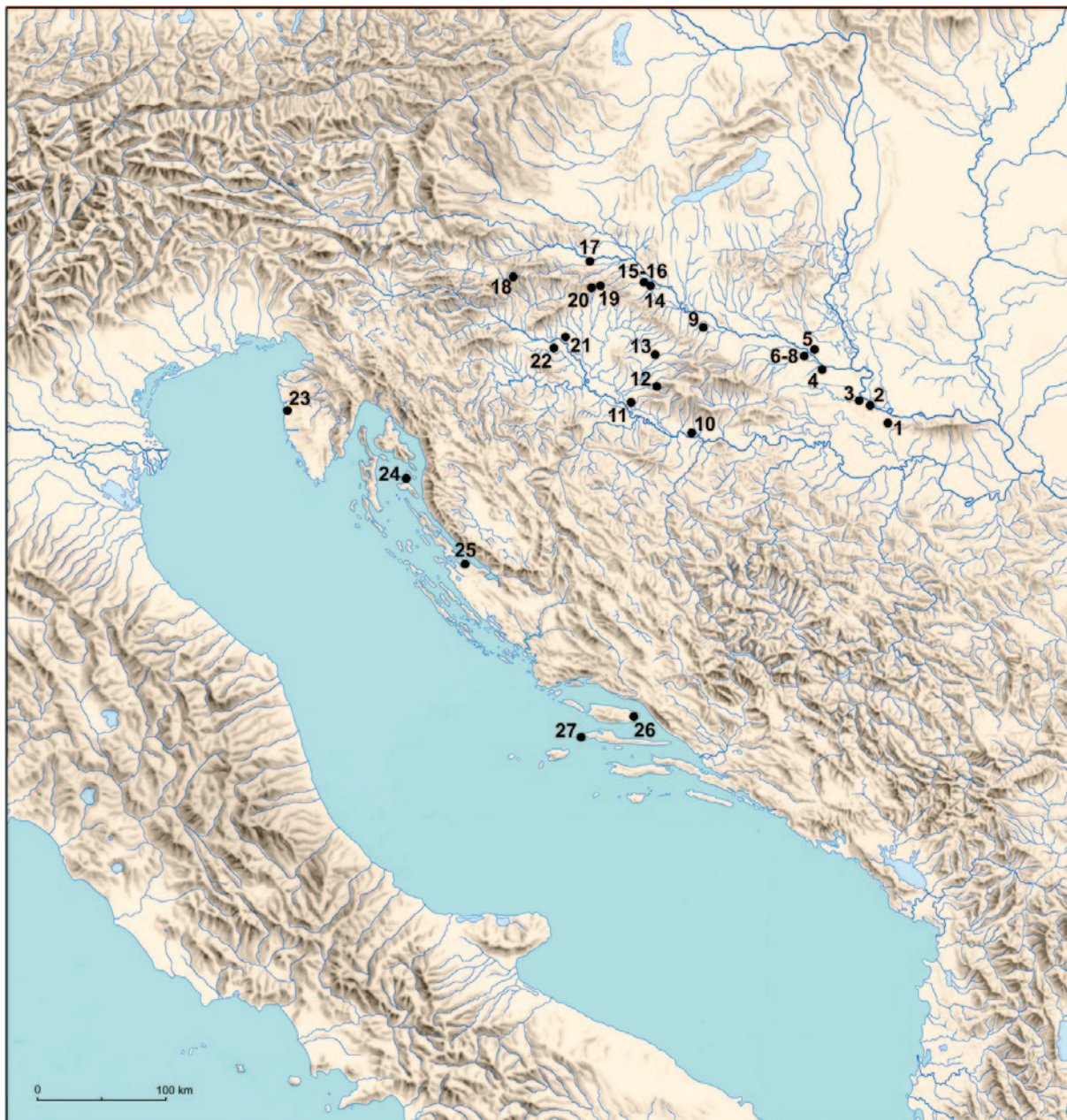
239-251

Additional scientific activity of the Institute

239-251

Arheološka istraživanja

Archaeological Excavations

1. Lovas
2. Sotin – Srednje polje
3. Bršadin – Pašnjak pod selom
4. Josipovac/Čepin
5. Jagodnjak – Napuštene njive
6. Petrijevi – Španice
7. Petrijevi – Karaševo 1
8. Petrijevi – Karaševo 2
9. Zvonimirovo – Veliko polje
10. Dolina – Babine Grede
11. Novska – crkva sv. Luke Evanđeliste
12. Pakrac – Stari grad
13. Veliki Zdenci – Crni Lug
14. Kalinovac – Hrastova greda 1
15. Hlebine – Svetinjski breg
16. Hlebine – Dedanovice
17. Jalžabet – gomila
18. Klenovec Humski – Plemićki grad Vrbovec
19. Osijek Vojakovački – Mihalj
20. Kalnik – Igrišće
21. Prozorje – crkva sv. Martina
22. Kurilovec – Belinščica
23. Tar – Stancija Blek
24. Rab – Lopar
25. Uvala Plemići (Ražanac)
26. Brač – Novo selo Bunje
27. Sveti Klement – Soline

Rezultati zaštitnih arheoloških istraživanja nalazišta AN 6 Petrijevci – Karaševo 2

Results of the Rescue Archaeological Excavations of the AN 6 Petrijevci – Karaševo 2 site

Daria Ložnjak Dizdar

Primljeno/Received: 21. 05. 2019.
Prihvaćeno/Accepted: 14. 08. 2019.

U dodatnim zaštitnim arheološkim istraživanjima nalazišta AN 6 Petrijevci – Karaševo 2, na trasi državne ceste D34 – obilaznica Petrijevaca, otkriveni su ostaci arheoloških struktura koje su smještene na dva blaga uzvišenja koja su položena uz nekadašnji manji vodotok. Na istočnome dijelu nalazišta zabilježeni su ukopi stupova i jame, dok su u sloju humusa prikupljeni ulomci srednjovjekovne keramike koji ukazuju kako je u istraživanjima obuhvaćen južni rub naselja koje se nalazi u istočnome dijelu današnjih Petrijevaca. U istraživanjima zapadnoga dijela nalazišta prikupljeni su malobrojni keramički ulomci prapovijesne keramike koji vjerojatno pripadaju naselju koje se smjestilo južnije od trase buduće obilaznice Petrijevaca.

Ključne riječi: Donja Podravina, Petrijevci, naselje, prapovijest, srednji vijek

The additional rescue archaeological excavations of the AN 6 Petrijevci – Karaševo 2 site, on the route of D34 state road bypassing Petrijevci, uncovered the remains of archaeological structures located on two gentle elevations next to a place where a small stream used to run. Post-holes and pits were found in the eastern part of the site; the humus layer contained fragments of medieval pottery, indicating that the excavations comprised the southern edge of the settlement standing in the eastern part of today's Petrijevci. The excavations in the western part of the site uncovered few ceramic fragments of prehistoric pottery, which probably belong to the settlement that stood to the south of the route of the future Petrijevci bypass road.

Key words: Lower Drava valley, Petrijevci, settlement, Prehistory, Middle Ages

U dodatnim zaštitnim arheološkim istraživanjima nalazišta AN 6 Petrijevci – Karaševo 2 (Osječko-baranjska županija), na trasi državne ceste D34 – obilaznica Petrijevaca (od km 3+280 do 3+600 km), otkriveni su ostaci prapovijesnoga i srednjovjekovnoga naselja.¹

Tijekom terenskoga pregleda i zaštitnih istraživanja provedenih 2018. godine zabilježeno je postojanje srednjovjekovnoga nalazišta smještenoga jugoistočno od središta Petrijevaca (karta 1), odnosno na samome istočnom rubu naselja (Filipović 2012: 43). Nalazište je položeno na dva blaga uzvišenja koja dijeli nekadašnji manji vodotok, pri čemu je zapadnije položeno uzvišenje (sl. 1) za oko 1,5 m više u odnosu na ono istočnije koje ima ovalan oblik. Na površinama oranica zapadnoga uzvišenja uočeni su nalazi prapovijesnih i srednjovjekovnih keramičkih

ulomaka, dok su na onome istočnijem dokumentirani samo ulomci srednjovjekovne keramike. Najbliže istraživano prapovijesno i srednjovjekovno naselje, osim onih otkrivenih u terenskom pregledu trase obilaznice Petrijevaca (Filipović 2012), dokumentirano je nekoliko kilometara istočnije tijekom zaštitnih arheoloških istraživanja na trasi koridora VC jugozapadno od Josipovca (Filipec, Karneluti 2009).

Zaštitna istraživanja započela su strojnim iskopom sloja sivosmedega humusa (SJ 01) debljine do 0,40 m, pri čemu je ukupno istražena površina od 2.880 m². Nakon strojnoga iskopa sloja humusa, izdvojen je sloj smeđe do tamnosmeđe ilovače (SJ 02) ispod koje se nalazi sloj svjetlosmeđe ilovače (SJ 03) koji se na pojedinim dijelovima nalazišta pojavljivao odmah ispod sloja humusa, posebno na zapadnome dijelu. Na mjestima izrazito niskih dijelova na istočnome dijelu nalazišta položenima bliže nekadašnjem manjem vodotoku, ilovača je bila tamnosivo-smeđe boje, na što je vjerojatno utjecalo izljevanje potoka koji je nekada dijelio dva blaga uzvišenja.

¹ Istraživanja su provedena od 24. listopada do 05. studenoga 2018. godine, a u njima je sudjelovao i dr. sc. Marko Dizdar iz Instituta za arheologiju. Načrtnu dokumentaciju izradila je tvrtka Arheoplan d.o.o. Istraživanja su financirana sredstvima Hrvatskih cesta d.o.o. Koordinator od strane Investitora bio je g. Franjo Šokac kojem se zahvaljujemo na suradnji.

Karta 1 Položaj nalazišta AN 6 Petrijevi – Karaševo 2 (izradio: M. Dizdar)

Map 1 Position of the AN 6 Petrijevi – Karaševo 2 site (prepared by: M. Dizdar)

Na istočnome dijelu nalazišta izdvojene su zapune objekata – ukopi jama i rupa za stupove koji ukazuju na postojanje naselja. Izdvaja se nalaz jame SJ 09 sa sivom zapunom ovalnoga oblika, dok su nedaleko pronađeni ukopi rupa za stupove (sl. 2). S obzirom na usku istraženu površinu, pronađene objekte nije bilo moguće povezati u neke veće arheološke cijeline. U površinskome sloju humusa zabilježeni su srednjovjekovni keramički ulomci koji ukazuju na položaj naselja koje je smješteno u istočnome dijelu današnjih Petrijevaca, gdje se i nalazi središte uzvišenja. Isto tako, u istraživanjima su zabilježeni i moderni ukopi koji predstavljaju ukope za odvodne kanale koji su za cilj imali usmjeriti vodu prema koritu nekadašnjega vodotoka koji je pretvoren u duboki melioracijski kanal i koji danas dijeli nalazište na dvije mikrocijeline.

Na zapadnome, povišenijem dijelu nalazišta smještenome zapadno od nekadašnjega vodotoka (sl. 1), zdravice je predstavljao smeđi do svjetlosmeđi sloj ilovače. Između sloja oranoga humusa i zdravice prikupljeni su ulomci prapovijesne keramike. S obzirom na slabu sačuvanost pronađenih ulomaka te njihovu izrazito slabu

fakturu, nije moguće sasvim precizno reći o kojem se prapovijesnom razdoblju radi, iako faktura pronađenih ulomaka ukazuje na neolitik, možda i rani eneolitik. Južnije od istraženoga dijela trase obilaznice, uz vodotok, nalazi se blago uzvišenje na kojem su također prikupljeni prapovijesni keramički ulomci koji pokazuju kako se naselje rasprostire prema jugu, odnosno središte naselja nije zahvaćeno zaštitnim istraživanjima. Isto tako, s obzirom da se vjerojatno radi o naselju iz ranijih razdoblja prapovijesti, u istraživanjima nisu zabilježeni tragovi infrastrukture naselja za koja je karakteristično kako se sastoje od skupine objekata između kojih se nalaze dijelovi naselja bez objekata.

Dodatna zaštitna istraživanja nalazišta AN 6 Petrijevi – Karaševo 2, s pronađenim rubnim dijelovima prapovijesnoga i srednjovjekovnog naselja, potvrdila su gustu naseljenost područja Petrijevaca tijekom prapovijesti i srednjega vijeka, a na što je utjecao povoljan položaj u komunikacijskoj mreži prostora Donje Podravine te blizina rijeke Karašice.

Sl. 1 Pogled na zapadni dio nalazišta s juga (snimio: M. Dizdar)

Fig. 1 A view on the western part of the site looking from the south (photo: M. Dizdar)

Sl. 2 Ukopi stupova SJ 5 i SJ 7 na istočnome dijelu nalazišta (snimio: M. Dizdar)

Fig. 2 Post-holes SU 5 and SU 7 in the eastern part of the site (photo: M. Dizdar)

Literatura

- Filipec, K., Karneluti, M. 2009, Josipovac – Selište (AN 14), *Hrvatski arheološki godišnjak*, Vol. 5/2008, 28–30.
- Filipović, S. 2012, Petrijevci – Zaobilaznica, *Hrvatski arheološki godišnjak*, Vol. 8/2011, 41–43.

Summary

In additional rescue archaeological excavations of AN 6 Petrijevci – Karaševo 2 site on the route of the road D34 – Petrijevci bypass (Map 1), remains of archaeological structures are located on two gentle elevations that were laid along the former smaller watercourse (Fig. 1). On the eastern part of the site the post-holes and pits were excavated (Fig. 2), while fragments of medieval pottery were collected in the humus layer, suggesting that the southern edge of the settlement was investigated which center was located in the eastern part of today's Petrijevci. In the excavations of the western part of the site, a small number of fragments of prehistoric pottery were collected, probably belonging to a settlement located south of the route of the future Petrijevci bypass road.

